

компетенції, а також включає формування культурно-мовної особистості, що має певні знання й уміння та здатна адекватно адаптувати, доповнювати та застосовувати отримані знання у процесі міжкультурної комунікації.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, міжкультурна компетентність, міжкультурна компетенція, освітня інтеграція.

Abstract

The article is devoted to students' intercultural communication training modern state and trends. The author suggests scientific approaches and principles on the basis of which this training could be improved concentrating on the aims, tasks and main ways of intercultural communication training as a significant component of professional education. The author determines the components of the intercultural communication teaching, describes the difficulties of defining these components character and amount. We state that the process of intercultural communication teaching consists of verbal, non-verbal and paraverbal components. Besides it includes the creating of the culturally-bound language personality having intercultural knowledge and skills, and capable of adequately acquiring, adapting and applying the knowledge obtained in the process of intercultural communication.

Keywords: intercultural communication, intercultural competence, intercultural knowledge, educational integration.

УДК 316.7:378.1

Х. М. Вінтонів

(м. Івано-Франківськ)

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ НАФТОГАЗОВОЇ СФЕРИ: ТЕОРИТИЧНИЙ АСПЕКТ

Комунікативна культура є однією з визначальних властивостей сучасної людини, оскільки займає провідне місце в загальнокультурному і професійному становленні особистості. Сучасні філософські дослідження переконують, що феномен комунікативної культури є обов'язковою умовою соціальної взаємодії.

Для роботи працівників нафтогазової сфери необхідним є міжособистісна взаємодія, коли спілкування виступає як сукупність зв'язків і взаємовпливів, у якій формуються й реалізуються стосунки керівника і підлеглого, керівника і партнерів по бізнесу, між співробітниками. Психологічні механізми сприймання, розуміння один одного, взаємовплив і рольова поведінка відображаються у комунікативній культурі особистості. Потреба підвищення професійної майстерності фахівців нафтогазової сфери шляхом формування й розвитку їхньої комунікативної культури і недостатня розробленість теми у науковій літературі зумовлюють актуальність вивчення цієї проблематики.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні феномену комунікативної культури як складової професійної майстерності та особистісної культури фахівців нафтогазової сфери.

Проблема комунікативної культури висвітлена у наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Так, вітчизняний науковець О. Корніяка трактує термін «комунікативна культура» як морально-зорієнтований засіб спілкування, спрямований на афективно-інформаційний обмін між людьми, який опосередковує їх взаємовплив і взаємодію, уможлиблює міжособистісне сприйняття й взаєморозуміння [4]. Російська дослідниця С. Знаменська розглядає комунікативну культуру як специфічний спосіб організації спілкування [3, с. 28–31]. Дещо іншої точки зору дотримується дослідник Ю. Ємельянов, котрий стверджує, що комунікативна культура – це сукупність знань, умінь і навичок спілкування, які набувалися людиною у ході природної соціалізації, навчання і виховання [2, с. 70–72]. Учений Е. Кравченко розглядає комунікативну культуру як комплекс знань, умінь і навичок, що формуються у ході міжособистісного спілкування та виявляються у ставленні до співрозмовника, в умінні контролювати й регулювати свою мовленнєву поведінку, коректно аргументувати свою позицію тощо [5, с. 37–39].

К.О. Галацин виокремлює характерні особливості побудови моделі формування комунікативної культури: 1) тенденція до зміни призначення позааудиторної роботи в технічному навчальному закладі; 2) тенденція до спрощення достатньо складного інтегрального утворення, яким є комунікативна культура. Серед концептуальних підходів до формування комунікативної культури майбутнього інженера український науковець називає системний, особистісно-орієнтований, комунікативний, гуманістичний, діяльнісний та компетентнісний підходи [1].

Отже, комунікативна культура є необхідною складовою професіоналізму майбутнього фахівця не залежно від напряму його підготовки. В умовах сьогодення культура комунікації залежить великою мірою від особистісних характеристик людини, направленості її особистості, рівня вмотивованості отримання професійних знань та умінь на потрібному рівні, а також від потреби у спілкуванні, що зумовлює доцільність вживання певних освітніх заходів для її розвитку й вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Галацин К. О. Моделювання процесу формування комунікативної культури майбутніх інженерів [Електронний ресурс] / К. О. Галацин. – Режим доступу : <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/v41/34.pdf>.
2. Емельянов Ю. В. Активные групповые методы социально-психологической подготовки специалистов / Ю. В. Емельянов // Вопросы психологии. – 1993. – № 4. – С. 69–73.
3. Знаменская С.В. Педагогические условия формирования коммуникативной культуры студентов в процессе профессиональной подготовке в вузе: дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.06 / Стояна Васильевна Знаменская. – Ставрополь, 2004. – 169 с.
4. Корніяка О. М. Психологія комунікативної культури школяра : монографія / О. М. Корніяка. – К. : Міленіум, 2006. – 336 с.
5. Кравченко Е. В. Развитие коммуникативной культуры учащихся в условия гуманизации образования: дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: 13.00.01 / Елена Вячеславовна Кравченко. – Саратов, 2004. – 183 с.

Анотація

Розкрито сутність поняття комунікативна культура як необхідної складової професіоналізму майбутнього фахівця. Висвітлено теоретичні *основи* формування комунікативної культури фахівців нафтогазової сфери.

Ключові слова: комунікативна культура, фахівець нафтогазової сфери, комунікативні вміння.

Abstract

The concept of communication culture as the essential component in professionalism of a future specialist is defined. The theoretical basis of forming the communication culture of oil and gas specialist is investigated.

Keywords: communication culture, oil and gas specialist, communication skills.

УДК 342.41

С. В. Волковецька
(м. Івано-Франківськ)

РОЛЬ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ НАФТОГАЗОВОГО ПРОФІЛЮ

Професійна та правова підготовка фахівців у суспільстві покликана вирішити завдання, що спрямовані на формування творчої особистості, відповідального фахівця високої кваліфікації з активною громадянською позицією патріота України. Тому цей процес вимагає інноваційного спрямування та комплексного підходу. Водночас суттєвих позитивних змін в правовій культурі найближчим часом складно очікувати, зважаючи на правовий нігілізм, який ми отримали, як спадок від тоталітарних систем минулого.

Актуальність проблеми обумовлюється визначальним місцем освіти в сучасному світі з жорсткою конкуренцією, яка поставила нові вимоги до рівня освіти, професійної підготовки і компетентності фахівців. Сьогодні на вищі навчальні заклади покладається завдання формування сучасної національної еліти, здатної забезпечити самовідтворення нації та розвиток інноваційного потенціалу.

У всьому світі освіта й наукові здобутки забезпечують формування інтелектуального потенціалу нації, зростання економіки, посилення обороноздатності та конкурентоспроможності держави.

Зовнішня і внутрішня політика України однозначно скерована на інтеграцію в європейське співтовариство та його науково-освітній простір.

Аналізуючи розвиток нашого суспільства в період кардинальних змін у державному будівництві, зокрема, в умовах структурної перебудови й вдосконалення організації і змісту вищої освіти в Україні, ми бачимо, що система вищої освіти вимагає активних пошуків нових форм і методів професійної підготовки кадрів, запровадження досвіду європейських країн.

Становлення демократичної правової держави, безумовне дотримання та ефективне забезпечення визнаних міжнародною спільнотою стандартів прав людини, домінування права в усіх сферах суспільного життя потребує відповідної